

۱۲۵۵۶۹۵

مجموعه مقالات چالش های موجود در تحقیقات کیفی

تحت نظارت پروفسور مهوش صلصالی

استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

عنوان و نام پدیدآور	مجموعه مقالات چالش های موجود در تحقیقات کیفی
مشخصات نشر	تهران: نشر و تبلیغ بشری: تحفه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۲۴ص: جدول، نمودار
شابک	978-964-399-395-5
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nli.ir
	قابل دسترسی است
شناسه افزوده	صلصالی، مهوش
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۶۸۹۵۳

نام کتاب: مجموعه مقالات چالش های موجود در تحقیقات کیفی
تحت نظارت: پروفیسور مهوش صلصالی
ناشر: بشری با همکاری تحفه
تنظیم و صفحه آرایی: م. آقاییاری
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰ جلد
چاپ و صحافی: صدف
قیمت: ۱۶۸۰۰۰ ریال
فروشگاه: تهران - خیابان انقلاب - ضلع شرقی دانشگاه تهران - خیابان قدس - پلاک ۳ - واحد ۴ و ۵
تلفن: ۶۶۴۶۵۸۰۶، ۶۶۴۰۶۴۱۵ فکس: ۶۶۴۹۷۸۵۴
دفتر مرکزی: تهران - خیابان انقلاب - ضلع شرقی دانشگاه تهران - خیابان قدس - پلاک ۳ - واحد ۵
تلفن: ۶۶۴۹۸۲۸۵، ۶۶۴۱۰۲۵۶ فکس: ۶۶۹۵۵۹۱۶
فریدایتلرنلی (ا) سایت www.mspc.ir مقدور می باشد.

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مقدمه:

امروزه تحقیقات کیفی به عنوان یکی از رویکردهای تحقیقی در علوم اجتماعی و پرستاری از جایگاه ویژه ای برخوردار است. گرچه مدت زمان زیادی از ورود تحقیقات کیفی به علم پرستاری نمی گذرد اما پیشرفتهای قابل ملاحظه ای در استفاده از روش های متفاوت تحقیقات کیفی در پرستاری به چشم می خورد. با توجه به جایگاه مطالعات کیفی در پرستاری، محققان این حوزه به ویژه دانشجویان مقطع دکترا با چالش های بی شماری در طی این مسیر مواجه می باشند، به این ترتیب بر آن شدیم تا از مجموعه مقالات تهیه شده توسط دانشجویان و فارغ التحصیلان دوره دکتری پرستاری به منظور ارائه محتوی آموزشی منسجمی جهت دستیابی سهل تر به چالش های موجود استفاده کرده تا این امر موجب استفاده بهینه از زحمات این عزیزان گردد. این مجموعه حاصل زحمات تعدادی از دانشجویان و فارغ التحصیلان دوره دکتری پرستاری است که لازم است از مساعدت و تلاش های آنان در گردآوری این اثر قدردانی گردد. امید است مجموعه گردآوری شده مورد استفاده سایر دانشجویان و محققان حوزه تحقیقات کیفی قرار گیرد.

کیفیت در مطالعات گراندد تئوری.....	مریم اسماعیلی	۷
از تحقیق گراندد تئوری چه انتظاراتی می توان داشت.....	سینا ولیئی	۲۵
معنا و جایگاه زمینه در تحقیقات کیفی.....	هومن شهسواری	۴۱
چالش های مطالعات پدیدار شناسی.....	طاهره صادقی و محمود شمشری	۵۹
چالش ها و موضوعات بحث برانگیز در پژوهش های ترکیبی.....	نازیلا جوادی	۷۳
طبقه مرکزی در گراندد تئوری: چالش ها و راهکارها.....	زهرآ زارع	۹۳
نمونه گیری نظری.....	نیره داوودی	۱۱۵
به اشتراک گذاشتن یافته های کیفی با مشارکت کنندگان.....	زهرآ طیبی	۱۳۱
شواهد مفایر در تحقیقات کیفی.....	نسیم امینایی	۱۳۷
قابلیت انتقال در تحقیقات کیفی.....	فرنوش رشوند	۱۵۷
چالش های انتخاب مشارکت کنندگان در پژوهش های کیفی.....	شادی دهقان زاده و محبوبه خواجه	۱۶۵
یادآورنویسی در تحقیقات کیفی.....	نغمه رزاق و معصومه عبدالرحیمی	۱۹۷
تفاوت دیدگاه ها در تحقیقات گراندد تئوری.....	شیما آقا حسینی	۲۱۷

کیفیت در مطالعات گراندد تئوری

مریم اسماعیلی

(دکترای پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

چکیده:

مقدمه: کیفیت مطالعات تحقیقی از جمله تحقیقات کیفی موضوع مهمی برای محققین و بالینی‌هایی است که قصد استفاده از تحقیق به منظور استفاده از بهترین شواهد جهت ارائه مراقبت به بیمار را دارند. دستیابی به کیفیت در مطالعات کیفی از جمله گراندد تئوری اتفاقی نبوده و به دنبال رعایت مجموعه‌ای از شرایط حاصل می‌شود. این مطالعه به منظور شناسایی معیارهای مهم در ارزیابی کیفیت مطالعات گراندد تئوری صورت گرفته است.

روش: این مطالعه مطالعه‌ای مروری است که به دنبال جستجوی منابع الکترونیکی عمومی و اختصاصی و مرور کتب مربوط به روش تحقیق کیفی انجام شده است. مقاله حاضر نتیجه بررسی ۱۰ کتاب و ۱۱ مقاله مرتبط با موضوع مطالعه می‌باشد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از مرور بر متون نشان داد که رعایت اصول متدولوژیک تحقیق از ارکان مهم در دستیابی به کیفیت در مطالعات گراندد تئوری است. توجه به فرایند سیار مطالعه، نمونه‌گیری تئوریکال، حساسیت تئوریکال، مقایسه مداوم، اشباع تئوریکال، تناسب روش‌شناسی و روش‌ها و برقراری ارتباط میان تحقیق و بدنه دانش از جمله موارد مهم در دستیابی به کیفیت در مطالعات گراندد تئوری است.

نتیجه‌گیری: موضوع کیفیت در مطالعات گراندد تئوری موضوع مهمی در تحقیقات کیفی است. محققان گراندد تئوری باید درک کاملی از روش‌های به کار گرفته در تحقیق داشته و با رعایت پیش‌فرض‌های هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی و الزامات این نوع مطالعات در جهت ارتقا کیفیت مطالعات گراندد تئوری تلاش کنند.

کلید واژه‌ها: کیفیت، گراندد تئوری، تحقیقات پرستاری

توجه: این مقاله در مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت سال ۲/شماره ۳/پاییز ۱۳۹۲ به

چاپ رسیده است.

مقدمه

کیفیت یک ویژگی ابهام آمیز و دشوار در مطالعات کیفی است. اغلب در بحث کیفیت در تحقیقات کیفی تصور می کنیم که معیارهای آن را بر آورده کرده ایم در حالی که دستیابی به معیارهای کیفیت کار دشواری است (Suddaby, 2006). Flick (۲۰۰۲) مطرح می کند که مشکل چگونگی ارزیابی تحقیقات کیفی هنوز حل نشده است. علی رغم همه مناظراتی که در مورد تحقیقات کیفی وجود دارد این تحقیقات باید علمی، خلاق و هنرمندانه هدایت شوند تا کیفیت، حصول نهایی یافته های آن ها و منعکس کننده این جنبه ها باشند. کیفیت مطالعات تحقیقی یک موضوع کلیدی برای بالینی ها نیز می باشد که قصد استفاده از تحقیق به منظور استفاده از بهترین شواهد جهت ارائه مراقبت به بیمار را دارند (Flick, 2002). به دنبال افزایش استفاده از گراند تئوری در تحقیقات پرستاری توجه به کیفیت مطالعاتی که از این روش شناسی تحقیقی استفاده می کنند حائز اهمیت است.

یکی از موضوعاتی که به کرات در کیفیت تحقیقات کیفی مطرح می شود موضوع اعتبار این تحقیقات است که نقطه نظرات متفاوتی در مورد آن وجود دارد. از نقطه نظر Hammersley (۱۹۸۷) تحقیقی معتبر محسوب می شود که به درستی اشکال یک پدیده را توضیح، توصیف و یا تئوری پردازی کند (Hammersley, 1987). Winter (۲۰۰۰) نیز اعتبار یک مطالعه کیفی را تناسب متدولوژی تحقیق با حقایقی می داند که به بهترین شکل ارائه می شود (Winter, 2011). Morse (۱۹۹۹) نیز انسجام متدولوژیک، نمونه گیری نظری و کفایت حجم نمونه و توجه به یک تحلیل فعالانه را از جمله استراتژی های مهم در توجه به کیفیت کلیه رویکردهای کیفی بر می شمارد (Morse, 1999). اما آنچه مطرح است این است که کیفیت و اعتبار مترادف با هم نیستند. کیفیت یافته ها اشاره به نوع آوری، فکورانه بودن و خلاقیت در طی فرایند تحقیق داشته و این در حالی است که در تحقیقات کیفی بیشتر از واژه اعتبار (Credibility) به جای روایی (Validity) استفاده می شود و این واژه نشان می دهد که یافته ها قابل اعتماد و باور پذیر بوده و انعکاس دهنده تجارب مشارکت کنندگان از یک پدیده هستند (Corbin and Strauss, 2008). کیفیت در تحقیقات کیفی به این معنی است که وقتی خواننده و یا شنونده تحقیق را می خواند و یا می شنود احساس کند که آن تحقیق را لمس و درک کرده است و این همان قدرت و کیفیت تحقیق در مطالعات کیفی است، یعنی خواننده تحقیق کیفی باید خود را به جای شرکت کنندگان در مطالعه قرار دهد. در واقع کیفیت

تحقیقات کیفی به معنی همزاد پنداری کردن خواننده با تجارب شرکت کنندگان است. چنین تحقیقی باید مفهوم پردازی خوبی در مورد جزئیات تحقیق داشته باشد و به خواننده اجازه بدهد که در مورد داده ها و اعتبار آن ها نتیجه گیری کند. در واقع می توان گفت که کیفیت اتفاقی نیست در واقع به دنبال رعایت یک سری از شرایط ایجاد می گردد. اولین شرط آن انسجام روش شناسی است. اگر محقق ادعا دارد که از یک روش خاص استفاده می کند باید کلیه قوانین و قواعد آن روش را رعایت کند. اگر محقق از یک روش مبهم و یا ترکیبی از روش های تحقیق کیفی با پیش فرض های فلسفی متفاوت استفاده کند قطعاً تحقیق معتبر و با ارزشی نخواهد داشت (Corbin and Strauss, 2008; Strauss and Corbin, 1998). هدف از این مقاله بررسی دیدگاههای افراد صاحب نظر در چگونگی دستیابی به کیفیت در مطالعات گراند تئوری است.

روش بررسی

این مقاله یک مقاله مروری است که به دنبال مرور وسیع متون به صورت الکترونیک و دستی انجام شده است. جستجوی الکترونیک با بررسی پایگاههای اطلاعاتی CINAHL, Google Scholar, Proquest و Science Direct و مرور بر پایگاههای اطلاعاتی فارسی مانند Iran doc, SID, Magiran با استفاده از کلید واژه های (Grounded theory, qualitative research quality, research quality, nursing) از محدوده زمانی ۱۹۸۵ تا ۲۰۱۲ انجام شده است. در طی مرور بر پایگاههای فارسی مقاله مرتبطی یافت نشد لذا در این مرور فقط از مقالات انگلیسی زبان استفاده شده است. در فرایند جستجو از لیست رفرنس های مقالات برای جستجوی مقالات مرتبط (به صورت دستی) نیز استفاده شده است. در فرایند جستجو نویسندگان بدون قرار دادن محدودیت برای ورود و خروج از کلیه کلید واژه ها برای به دست آوردن مقالات بیشتر استفاده کردند که مطالعات غیر مرتبط بسیاری به دست آمد به این ترتیب نویسندگان با مقالاتی روبرو می شدند که تمرکز اختصاصی به کیفیت در مطالعات گراند تئوری نداشتند و به طور کلی به بحث در مورد معیارهای افزایش اعتبار تحقیقات پرداخته بودند حاصل این جستجو ۲۵ مقاله و کتاب بوده است که پس از مطالعه چکیده مقالات، مقالاتی انتخاب شدند که اختصاصاً بر موضوع کیفیت در مطالعات گراند تئوری پرداخته بودند.